

400. obljetnica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu : zbornik radova sa znanstveno-stručnog skupa, Zagreb, 9. - 11. svibnja 2007. / uredila Mirna Willer ; prijevod na hrvatski jezik Jasenka Zajec. - Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2007.
ISBN 978-953-500-061-7

400-ta godišnjica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu zbornik je radova sa znanstveno-stručnog skupa održanog u Zagrebu od 9. do 11. svibnja 2007. godine u povodu proslave 400. obljetnice utemeljenja Knjižnice. Znanstveno-stručni skup samo je jedno od brojnih događanja kojima je Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu obilježila svoju veliku obljetnicu. Tijekom slavljeničke 2007. godine organizirane su izložbe, tribine na kojima su predstavljene najznačajnije hrvatske knjige, snimljen je dokumentarni film, a od objavljenih djela treba još istaknuti i monografiju na hrvatskom i engleskom jeziku te katalog izložbe "Blago NSK".

Zbornik "400-ta godišnjica Nacionalne i sveučilišne knjižnice" objavljen je na CD ROM-u. Urednica Zbornika je Mirna Willer. Prema priloženom programu u Zborniku je objavljena većina tekstova izloženih predavanja. Svih dvadeset tekstova objavljeno je na hrvatskom jeziku i opremljeno bibliografijom, sažetkom i kratkom biografijom autora, a njih 14 objavljeno je usporedno i na engleskom jeziku. Za preostalih šest radova objavljeni su samo sažeci na engleskom jeziku. Autori radova su vrhunski stručnjaci iz Hrvatske (14) i iz inozemstva (6).

Radovi su podijeljeni u dvije cjeline: "Povijesni aspekti razvoja Knjižnice" i "Suvremeni aspekti i razvoj Knjižnice i knjižničarstva u budućnosti", a autor predgovora je Tihomil Maštrović, glavni ravnatelj Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Knjižnica se opisuje iz različitih aspekata: uz povijesne prikaze nastanka i razvoja Knjižnice i njezinih zbirki te osvrt na današnje stanje, skup je bio prigoda i za pogled u budućnost i predviđanja razvoja same Knjižnice i knjižničarstva općenito. Uz to, Zbornik sadrži i urbanistička i arhitektonska razmatranja o dvije zgrade u kojima je Knjižnica bila smještena od početka XX stoljeća do danas.

Unutar prve cjeline pod naslovom "Povijesni aspekti razvoja Knjižnice" objavljeni su radovi koji se bave poviješću same Knjižnice, ali i razmatraju širi društveno-povijesni kontekst razdoblja u kojem je nastajala i razvijala se. Naslov teksta Radoslava Katičića je: "Nacrtak kulturne povijesti svih četiristo godina Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu"; Josip Bratulić piše o knjižnicama crkvenih redova u Hrvatskoj i njihovoj važnosti kroz četiri stoljeća, a rad Aleksandra Stipčevića prikazuje kako su isusovačke knjige i knjižnice dale pečat hrvatskoj povijesti i kulturi. Rad Sandora Benea iz Mađarske akademije znanosti naslovljen je: "Od kupovine knjiga do kupovine pisaca: braća Zrinski u međunarodnoj propagandi (1663. - 1666.)". Ivica Zvonar piše o rukopisnoj ostavštini Ivana Kostrenčića u Arhivu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Ivan Kostrenčić bio je prvi hrvatski profesionalni knjižničar, koji je kao ravnatelj Nacionalne i sveučilišne knjižnice značajno utjecao na njezino oblikovanje i razvoj.

Branko Tomečak piše “O sadržaju i okolnostima darovanja značajnije i starije knjižnične građe: iz povijesti Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu prije 1920. godine”. O nacionalnim knjižnicama u širem okruženju pišu István Monok iz Nacionalne knjižnice Széchényi: “Nacionalne knjižnice u vremenima promjena”; Daniel Barić iz Sveučilišta u Toursu obrađuje temu: “Nastanak i razvoj dvojnosti Nacionalne i sveučilišne knjižnice u europskom kontekstu (19.-20. stoljeće)”, a Stjepan Matković: “Sveučilišna knjižnica u povijesnom kontekstu od početaka 19. stoljeća do raspada Austro-Ugarske”.

Radovi koji se bave arhitektonskim i urbanističkim aspektima nastanka secesijske zgrade iz XX. stoljeća i današnje zgrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu izgrađene krajem istog stoljeća smješteni su na kraju prve i na početku druge cjeline. To su radovi Snješke Knežević: “Urbanistička razmatranja lokacija Nacionalne i sveučilišne knjižnice 1882.-1910.”; Nenada Fabijanića: “Stara zgrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice kroz slojeve klasicizma i secesije”; Josipa Stipanova: “Nova zgrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu” te Velimir Neidhardta: “Arhitektura Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu”.

Preostali tekstovi u drugoj cjelini bave se tekućim temama iz knjižničarstva kao i vizijama razvoja Knjižnice, ali i knjižničarskih i informacijskih djelatnosti u budućnosti. Baštinska uloga knjižnica danas se širi i na nove medije, stara i vrijedna građa se digitalizira pa je tako dostupna korisnicima širom svijeta, a nacionalne knjižnice Europe povezuju se u Europsku knjižnicu koje je i Nacionalna i sveučilišna knjižnica postala članicom 2005. godine. Hans Petschar iz Austrijske nacionalne knjižnice piše na temu: “Nacionalne knjižnice i njihove strategije za digitalizaciju europske baštine”; naslov teksta Mirne Willer je: “Hrvatska nacionalna knjižnica u budućnosti”; Kaisa Sinikara (Sveučilište u Helsinkiju) piše na temu: “Europske sveučilišne knjižnice kao potpora primarnoj funkciji akademske zajednice”; Marina Mihalić piše o knjižničnom sustavu Sveučilišta u Zagrebu. Naslov rada Marije Maje Jokić je: “Sveučilišna knjižnica u skoroj budućnosti: kako je vide korisnici”; Predraga Palea: “Knjižnični korisnici i njihove potrebe u 21. stoljeću” a Stephena E. Arnolda: “Promišljanje relevantnosti: taktike za poboljšanje pretraživanja i pronalaženja”.

Zbornik radova “400-ta godišnjica Nacionalne i sveučilišne knjižnice” važno je interdisciplinarno djelo koje daje doprinos boljem poznavanju opće i kulturne povijesti, povijesti arhitekture i urbanizma te posebno povijesti knjižničarstva kao i promišljanja o sadašnjem stanju i budućnosti knjižničarstva.

Jasenska Zajec